

پیامد های سالمندی جمعیت : ایران سالخورده می شود . سالمندی به فرایندهای آرام و پنهان زیست شناختی اطلاق می گردد . که با افزایش سن سبب تغییرات مخربی در ساختارهای بدن شده و موجب کاهش عملکرد آنها می شود در مورد سن به اوج رسیدن این فرایندها اختلاف نظر ب از سال ۱۹۹۰ کمیسیون جمعیت و توسعه سازمان ملل شصت سالگی را به عنوان آستانه سالمندی در نظر گرفته است که هر روز افراد بیشتری در جهان به آن می رسند. منظور از سالمندی جمعیت، افزایش نسبت تعداد افراد ۶۰ ساله و بیشتر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت زیر ۱۵ سال است که به دو دلیل اصلی صورت می گیرد . کاهش نرخ باروری (متوسط تعداد فرزندان یک خانواده) که موجب کاهش جمعیت

زیر ۱۵ سال میشود . و افزایش طول عمر و امید به زندگی که تعداد افراد بالای ۶۰ سال را بیشتر خواهد کرد

با سالمند شدن جمعیت به علت کاهش تعداد متوسط فرزندان خانواده ها، کشور با یکی از مهم ترین پیامدهای منفی اقتصادی یعنی کاهش نیروی کار که از آن به عنوان جمعیت فعال یاد می شود، روبرو خواهد شد. در نتیجه از شمار مالیات دهندگان در سطح کلان و حق بیمه پردازها در سطوح خرد کاسته میشود و موجب کاهش در آمد دولت و همچنین در آمد صندوقهای بیمه به ویژه سازمان تامین اجتماعی خواهد شد. از طرف دیگر کاهش نیروی کار و افزایش افراد مصرف کننده، کاهش تولید ناخالص داخلی را موجب میشود . در این بین کشور ما هم در معرض سالمند شدن می باشد بطوری که اگر نرخ باروری تا سال ۱۴۳۰ میزان فعلی رشد سالمندی سیر صعودی خواهد داشت

بهداشت، درمان و نگهداری : بخش بزرگی از فشارهای سالخوردگی جمعیت مربوط به هزینه هایی است که جامعه باید برای حفظ سلامتی سالمندان صرف کند محققین ایرانی با توجه به تجارب کشورهای دیگر در زمینه هزینه های سالمندی در مورد افزایش تصاعدی این هزینه ها در ایران هشدار داده اند. افزایش این هزینه سرباری از آن جهت وضعیت وخیم تری می یابد که جمعیت فعال انگیزه کمتری برای نگهداری از سالمندان دارند و مخارج درمانی سالمندان بالاتر از کودکان است . باید در نظر داشت که شکاف نسلی و گسست فرهنگی هم به این موضوع دامن می زند . از آنجا که نسل جوان وظیفه حمایت نسل سالمند را برعهده دارد، عدم تعادل ایجاد شده در سالهای آتی باید یکی از بزرگترین نگرانی های سیاستگذاران و دولتمردان باشد. در شرایط فعلی با وجود اینکه هر پدر و مادر پیری از نسل گذشته معمولا تعداد ۴ تا ۶ فرزند دارند، به سختی مورد حمایت و مراقبت گذشته قرار می گیرند. حال باید تصور کرد که والدین در خانواده هایی که یک یا دو فرزند دارند در سالهای آینده چگونه تحت حمایت قرار خواهند گرفت؟ علاوه بر این، با افزایش تعداد سالمندان، میزان هزینه های درمانی و تامین اجتماعی نیز افزایش می یابد که مضاف بر محدودیت های منابع می باشد. یافته ها نشان می دهند در مورد مراکز، تا سال ۱۴۳۰ به سه برابر تختهای بیمارستانی، پنج برابر مراکز فیزیوتراپی و چهار برابر آزمایشگاههای موجود در ایران، نیاز خواهد بود

دفاعی : جمعیت یک کشور با قدرت دفاعی و امنیت آن کشور در ارتباط است. هرچند به دلیل پیشرفتهایی که در زمینه تولید ابزار و ادوات جنگی به وجود آمده، توجه به ساختار جمعیت در موضوع امنیت ملی به نسبت سالهای گذشته کم رنگتر شده است، ولی همچنان این موضوع به خصوص برای کشور ما که دارای موقعیت خاص سیاسی است- اهمیت بالایی دارد . به عبارت دیگر، جمعیت و ساختار آن به عنوان یکی از مهمترین شاخصه های قدرت ملی به حساب می آید، زیرا پوشش مرزهای جغرافیایی نیازمند نیروهای جوان است و پیری جمعیت تهدیدی جدی برای امنیت کشور محسوب میشود . امروزه در جنگهای مدرن تعداد افراد جمعیت کشور نه تنها از جنبه تولید نیروی نظامی متشکل و فعال مهم است، بلکه به عنوان پشتیبان نیروهای نظامی و تکیهگاه قدرتمند ارتش ملی در دفاع از خانه و کاشانه، تجهیز ارتش و تغذیه آن و بسیج ملت اهمیت فوق العاده ای دارد

اجتماعی : وقتی درصد افراد مسن در جامعه ای افزایش یابد به موازات آن علاقه به محافظه کاری بیشتر و نوعی وابستگی به سنتهای اجتماعی پیدا می شود. پیدایش محافظه کاری و مقاومت در برابر تغییرات، موجب درجا زدن و عقب ماندگی میشود . همچنین ریسک پذیری در چنین سنینی کاهش یافته و ما با جامعه ای که در ابداع و پذیرش نوآوری و اصلاحات، از خود ضعف نشان میدهد روبرو خواهیم شد. نباید فراموش کنیم که رشد علمی و نوآوریها و موفقیتهای امروز کشورمان در عرصه دانش و ورزش و تولید به دلیل کثرت نسل فعلی جوان است و با کاهش نسبت جوانان، تداوم این توفیقات بعید خواهد بود. همچنین سالمندان دارای انتظارات خاص خود هستند که از آن جمله می توان به ارزش دادن به جایگاه و منزلت آنها، ارج نهادن به تجربیاتشان، فراموش نشدن و توقع عشق و تعلق خاطر به آنها در قبال یک عمر زحماتشان اشاره کرد که حتی در صورت تأمین نیازهای اقتصادی، همچنان باقی است و باید مورد توجه جدی در ساختارهای جدید اجتماعی قرار گیرد .

کشاورزی : بدیهی است که برای گسترش و توسعه بخش کشاورزی، به عنوان یکی از محورهای توسعه اقتصادی و اجتماعی، در کشور ما به مجموعه ای از نیروهای خلاق ، آموزش پذیر، ریسک پذیر، پویا، شاداب و ... نیاز است. این ویژگی ها نیز اغلب در جوانان بسیار بیشتر از سالمندان وجود دارد. شاغلان در بخش کشاورزی در سالهای اخیر به طور قابل ملاحظه ای به سالخوردگی گراییده اند. مهاجرت روستا به شهر از مهمترین دلایل سالخوردگی شاغلان بخش کشاورزی در کنار کاهش نرخ باروری است و درصد اشتغال جوانان در این بخش بسیار پایین میباشد مهمترین نتایجی که سالخوردگی جمعیت بخش کشاورزی به دنبال خواهد داشت عبارت است : کاهش بهره وری _ به خطر افتادن امنیت غذایی-وابستگی کشور به مواد غذایی و نیاز به واردات این مواد از خارج- عدم پذیرش نوآوری و فناوریدر عرصه تولیدات کشاورزی و دامی در حال حاضر کشور در برهه پنجره فرصت جمعیتی قرار گرفته است که تا ۳۰ سال آینده تداوم خواهد داشت. بدیهی است بهره مندی از این فرصت مستلزم مدیریت صحیح برای استفاده بهینه از امکانات بالقوه جمعیت فعال اقتصادی می باشد و با برنامه ریزی های اقتصادی ، کار آفرینی و اشتغال زایی برای جمعیت فعال و مولد همراه با اتخاذ سیاست های حمایتی و ترغیب فرزند آوری انتظار می رود مسیر برای سازندگی ،شکوفایی و بالندگی کشور فراهم گردد .

منبع : برگرفته از پمفلت ایران و بحران سالمندی شورای عالی انقلاب فرهنگی و کتابچه خانواده و جوانی جمعیت

